

MENSEN

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur(s): L. van Engelen, V. Landsmeer-Dalm, S. v. Mameren, R. Prins
Eindredactie: V. Landsmeer-Dalm en M. Farla-Machielsen
Bronvermelding: Martijn van der Voo, 2021 Medido, Rijswijk, Shutterstock.com:
Fahroni, Jarretera, pixinoo, Robbie M, Yopan90, Rogier Trompert: Medical Art,
Marjolein Luiken

Titel: Mensen
ISBN: 978 90 372 6259 9
Eerste druk/eerste oplage

© Boom beroepsonderwijs 2022

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Voorwoord	9
Thema 1 Ontwikkelingspsychologie	14
1.1 Ontwikkeling	15
1.2 Baby (0-1 jaar)	16
1.3 Dreumes (1-2 jaar)	21
1.4 Peuter (2-4 jaar)	23
1.5 Jong basisschoolkind (4-8 jaar)	26
1.6 Ouder basisschoolkind (8-12 jaar)	30
1.7 Puber (12-16 jaar)	32
1.8 Adolescent (16-21 jaar)	36
1.9 Jongvolwassene (21-35 jaar)	39
1.10 Midden volwassene (35-55 jaar)	42
1.11 Laat volwassene (55-70 jaar)	46
1.12 Oudere (70+ jaar)	50
1.13 Kritische beroepssituatie	52
1.14 Verdieping: In de praktijk	54
Thema 2 Socialisatie	56
2.1 Socialisatieproces	57
2.2 Soorten socialisatie	61
2.3 Beïnvloedende factoren	65
2.4 Kritische beroepssituatie	67
2.5 Verdieping: In de praktijk	68
Thema 3 Lichamelijke ontwikkeling	70
3.1 De begrippen anatomie en fysiologie	71
3.2 De cel	72
3.3 Het skelet en de spieren	73
3.4 De bloedsomloop	76
3.5 Het ademhalingsstelsel	81
3.6 Het spijsverteringsstelsel	82
3.7 Het zenuwstelsel	85
3.8 Het hormonaal stelsel	87
3.9 Kritische beroepssituatie	88
3.10 Verdieping: In de praktijk	89

Thema 4	Diversiteit	92
4.1	Diversiteit	93
4.2	Diversiteit in de maatschappelijke zorg	98
4.3	Dilemma's door diversiteit	100
4.4	Misverstanden door diversiteit	100
4.5	Kritische beroepssituatie	103
4.6	Verdieping: In de praktijk	104
Thema 5	Gezondheid	108
5.1	De betekenis van gezondheid	109
5.2	Beïnvloedende factoren	113
5.3	Gezond gedrag	119
5.4	Preventie	120
5.5	Kritische beroepssituatie	122
5.6	Verdieping: In de praktijk	123
Thema 6	Aandoeningen diagnosticeren en classificeren	126
6.1	Ontwikkeling van aandoeningen	127
6.2	Pathologie	131
6.3	Visies op ziekten	133
6.4	Classificeren van ziekten	135
6.5	Psychopathologie	136
6.6	Afwijkend gedrag	137
6.7	Classificeren van afwijkend gedrag	143
6.8	Kritische beroepssituatie	145
6.9	Verdieping: In de praktijk	146
Thema 7	Acute aandoeningen	150
7.1	Acute aandoeningen	151
7.2	Hartstilstand, ademstilstand en verlies van bewustzijn	151
7.3	Verslikken, verstikking en vergiftiging	155
7.4	Verwondingen, onderkoeling en oververhitting	159
7.5	Allergie	163
7.6	Griep	164
7.7	Kritische beroepssituatie	166
7.8	Verdieping: In de praktijk	167
Thema 8	Neurologische en zintuiglijke aandoeningen	176
8.1	Neurologische aandoeningen	177
8.2	Epilepsie	185

8.3	Beperkingen aan de zintuigen	187
8.4	Kritische beroepssituatie	190
8.5	Verdieping: In de praktijk	191
Thema 9	Spier-, skelet- en orgaanaandoeningen	194
9.1	Inleiding	195
9.2	Spier- en skeletaandoeningen	195
9.3	Aandoeningen aan organen in de buikholte	203
9.4	Kanker en leukemie	206
9.5	Kritische beroepssituatie	209
9.6	Verdieping: In de praktijk	210
Thema 10	Infectieziekten en diabetes	212
10.1	Inleiding	213
10.2	Diabetes	213
10.3	Infectieziekten bij kinderen	218
10.4	Hepatitis en hiv/aids	226
10.5	Luchtwegaandoeningen	230
10.6	Kritische beroepssituatie	236
10.7	Verdieping: In de praktijk	237
Thema 11	Medicatie Algemeen	242
11.1	Wet- en regelgeving	243
11.2	Beheren van medicatie	250
11.3	Verstrekken van medicatie	254
11.4	Gebruik van medicatie	257
11.5	Kritische beroepssituatie	262
11.6	Verdieping: In de praktijk	264
Thema 12	Medicatie bij ziekten en lichamelijke beperkingen	268
12.1	Werkzame stof en hulpstof	269
12.2	Onderverdeling van medicijnen	271
12.3	De werking van medicijnen	281
12.4	Medicijnen bij lichamelijke aandoeningen	283
12.5	Kritische beroepssituatie	292
12.6	Verdieping: In de praktijk	293
Thema 13	Stoornissen in de kindertijd	298
13.1	Verstandelijke beperking	299
13.2	Autismespectrumstoornis	304

13.3	Communicatiestoornissen	307
13.4	Specifieke leerstoornissen	310
13.5	Aandachtsdeficiëntie-/hyperactiviteitsstoornis	312
13.6	Ticstoornissen	315
13.7	Motorische stoornissen	316
13.8	Eliminatiestoornissen	319
13.9	Gedragstoornissen	321
13.10	Kritische beroepssituatie	324
13.11	Verdieping: In de praktijk	326
Thema 14 Schizofrenie, stemmingsstoornissen en verslaving		328
14.1	Schizofreniespectrumstoornissen	329
14.2	Stemmingsstoornissen	332
14.3	Suïcide	335
14.4	Verslaving	337
14.5	Kritische beroepssituatie	341
14.6	Verdieping: In de praktijk	342
Thema 15 Angststoornissen en PTSS		346
15.1	Angststoornissen	347
15.2	Obsessieve-compulsieve en verwante stoornissen	352
15.3	Psychotrauma en stressorgerelateerde stoornissen	356
15.4	Kritische beroepssituatie	360
15.5	Verdieping: In de praktijk	362
Thema 16 Stoornissen in de persoonlijkheid, seksualiteit en bewustzijnstoestand		366
16.1	Persoonlijkheidsstoornissen	367
16.2	Stoornissen in de bewustzijnstoestand	373
16.3	Seksuele disfuncties	376
16.4	Parafiele stoornissen	379
16.5	Genderdysforie	383
16.6	Kritische beroepssituatie	384
16.7	Verdieping: In de praktijk	385
Thema 17 Stoornissen in de lichaamsbeleving en regulatie		390
17.1	Slaap-waakstoornissen	391
17.2	Voedings- en eetstoornissen	397
17.3	Stoornissen in de relatie tussen lichaam en geest	403
17.4	Kritische beroepssituatie	406

17.5	Verdieping: In de praktijk	407
Thema 18	Neurocognitieve stoornissen	412
18.1	Neurocognitieve stoornissen	413
18.2	Delirium	413
18.3	Uitgebreide en beperkte neurocognitieve stoornissen	415
18.4	Kritische beroepssituatie	430
18.5	Verdieping: In de praktijk	432
Thema 19	Comorbiditeit	434
19.1	Complex beeld	435
19.2	Verstandelijke beperking	435
19.3	Lichamelijke beperking	442
19.4	Dubbeldiagnose	445
19.5	Ouderen en comorbiditeit	446
19.6	Kritische beroepssituatie	448
19.7	Verdieping: In de praktijk	450
Thema 20	Medicatie bij psychische stoornissen	452
20.1	Psychofarmaca	453
20.2	Kalmerende medicijnen	455
20.3	Stimulerende medicijnen	457
20.4	Medicijnen die de stemming beïnvloeden	459
20.5	Antipsychotica	464
20.6	Medicatie bij kinderen	467
20.7	Kritische beroepssituatie	469
20.8	Verdieping: In de praktijk	470
	Index	472

VOORWOORD

Angerenstein Zorg & Welzijn is een complete serie leermiddelen voor de volgende kwalificatiedossiers:

- Maatschappelijke zorg
- Pedagogisch werk
- Sociaal werk
- Verzorgende-IG.

Voor de begeleider en persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg is vakkennis van uiteenlopende onderwerpen van groot belang. Dit vormt de basis voor het handelen in de beroepspraktijk, waarbij de cliënt met zijn wensen en behoeften centraal staat. De bronnenboeken van Angerenstein Zorg & Welzijn bevatten alle benodigde theorie voor de beginnende beroepsbeoefenaar.

De serie leermiddelen voor het kwalificatiedossier Maatschappelijke zorg bestaat uit zes bronnenboeken met online aanvullende verwerkingsopdrachten, kritische beroepssituaties en toetsen:

Boek	Begeleider maatschappelijke zorg (niveau 3)	Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg (niveau 4)
Mensen	x	x
Methodisch begeleiden	x	x
Communicatie en gedrag	x	x
Professional maatschappelijke zorg	x	x
Kijk op mensen		x
Mensen professioneel ondersteunen		x

Koppeling kwalificatiedossier 2022

Elk thema heeft een koppeling met één of meerdere werkprocessen van het kwalificatiedossier. Hieronder tref je per thema aan met welk werkproces(sen) deze is gekoppeld:

	Basisdeel								Begeleider maatschappelijke zorg		Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg				
	BI-K1-W1	BI-K1-W2	BI-K1-W3	BI-K1-W4	BI-K1-W5	BI-K1-W6	BI-K1-W7	BI-K1-W8	BI-K2-W1	BI-K2-W2	PI-K1-W1	PI-K1-W2	PI-K1-W3	PI-K1-W4	PI-K1-W5
1 Ontwikkelingspsychologie	x		x										x		
2 Socialisatie	x		x									x	x		
3 Lichamelijke ontwikkeling	x		x									x			
4 Diversiteit	x		x									x	x		
5 Gezondheid	x	x				x							x		
6 Aandoeningen diagnosticeren en classificeren	x					x			x		x				
7 Acute aandoeningen		x		x									x		
8 Neurologische en zintuiglijke aandoeningen		x		x									x		
9 Spier-, skelet- en orgaanaandoeningen		x		x									x		
10 Infectieziekten en diabetes		x		x									x		
11 Medicatie algemeen		x		x									x		
12 Medicatie bij ziekten en lichamelijke beperkingen		x		x									x		
13 Stoomissen in de kindertijd	x	x		x		x							x		
14 Schizofrenie, stemmingsstoornissen en verslaving	x		x	x							x	x			
15 Angststoornissen en PTSS		x		x								x	x		
16 Stoomissen in de persoonlijkheid, seksualiteit en bewustzijnstoestand	x		x	x		x					x	x			
17 Stoomissen in de lichaamsbeleving en regulatie		x		x		x					x	x			
18 Neurocognitieve stoornissen	x		x	x		x					x	x			
19 Comorbiditeit		x		x		x					x	x			
20 Medicatie bij psychische stoornissen		x		x								x			

Mensen

Het boek 'Mensen' bevat informatie over de diverse aspecten van de mens, denk hierbij aan de gezonde en afwijkende ontwikkeling. De volgende onderwerpen staan in dit boek centraal: ontwikkelingspsychologie, gezondheid, veel voorkomende ziektebeelden en stoornissen. Ook wordt erin gegaan op de ondersteuning bij het geven van medicijnen bij de verschillende aandoeningen en wordt erin gegaan op de eerste hulp bij ongelukken. Daarnaast bevatten de thema's diverse praktische behandelingstips voor de begeleiding.

De beschreven theorie en verwerkingsopdrachten zijn gebaseerd op de visie waarbij de cliënt centraal staat en zo veel mogelijk zijn eigen regie behoudt.

De cliënt centraal

